

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

**ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU STRATEGIJE ZA CJELOŽIVOTNO
PREDUZETNIČKO UČENJE ZA PERIOD 2015-2019. GODINA**

Podgorica, mart 2020. godina

UVOD

Završni izvještaj o sprovođenju Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2015-2019. godina kao i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu, predstavlja analizu ostvarenih ciljeva, zadataka i aktivnosti definisanih godišnjim akcionim planovima. Ministarstvo ekonomije kao koordinator samog strateškog dokumenta kontinuirano je pratilo realizaciju mjera i aktivnosti na podršci razvoju preduzetništva, kako u formalnom tako i u neformalnom obrazovanju. U kreiranju ovog izvještaja učestvovali su svi članovi Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, kako bi Izvještaj predstavljao realnu sliku ostvarenosti politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja u petogodišnjem periodu, 2015-2019. godina.

1. Osvrt na ključna dostignuća u toku sprovođenja strateškog dokumenta, 2015-2020. godina

Aktivno angažovanje ključnih aktera u sferi preduzetničkog učenja, uključujući u određenoj mjeri i Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje, pomoglo je uspješnoj implementaciji Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje (2015-2019), čime se Crna Gora potvrdila kao lider i primjer dobre prakse u regionu.

Na nivou formalnog obrazovanja preduzetničko obrazovanje dostupno je u svakoj školi (na nivou osnovnog, srednjeg opšteg i srednjeg stručnog obrazovanja), ugrađeno u nastavni plan i program kao dio cjelokupnog nastavnog koncepta, ali i kao poseban predmet; inicijalna i kontinuirana obuka o preduzetništvu dostupna je svim zainteresovanim nastavnicima; sve predškolske ustanove implementiraju preduzetničko učenje kroz primarni program za predškolsko obrazovanje za djecu uzrasta od 3 do 6 godina starosti; uključivanjem poslodavaca u sistem obrazovanja kroz **praktično obrazovanje, profesionalnu praksu i dualni sistem obrazovanja**, postignuta je bolja interakcija i koristi za privredu i učesnike sistema obrazovanja; izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju u 2017. godini, definisano je da studijski program mora da sadrži praktičnu nastavu u iznosu od najmanje 25% u odnosu na ukupnu opterećenost studenta po predmetima, odnosno godini studiranja; formirano je ukupno 15 sektorskih komisija i usvojeno 65 standarda kvalifikacija shodno Nacionalnom okviru kvalifikacija.

U dijelu neformalnog obrazovanja značajni su doprinosi poslovnih udruženja Privredne komore Crne Gore, Biznis Start up centra Bar, Inovaciono preduzetničkog centra -TehnoPolis, Biroa za ekonomsku saradnju i podršku biznis zajednici, Unije poslodavaca Crne Gore itd, u realizaciji različitih projekata stručnog obrazovanja, pružanja konsultacija za razvoj poslovnih ideja, vođenja biznisa i organizacije različitih treninga i edukativnih modula.

1.1. Realizovane aktivnosti u 2019. godini

Od ukupno **21 aktivnost** koliko je predviđeno da bude realizovano Akcionim planom za 2019. godinu, **19 aktivnosti** je uspješno realizovano, u manjem obimu od prvobitno planiranog, ili se realizuje u kontinuitetu, dok **2 predviđene aktivnosti** nijesu uopšte realizovane (nedostatak finansijskih sredstava, vremenska ograničenja, nepostojanje metodologije za internu evaluaciju..), što predstavlja **90%** ispunjenosti ukupno planiranih aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2019. godinu.

U okviru **opšteg cilja 1: Djeci, učenicima i studentima je data mogućnost da razviju preduzetničku kompetenciju na svim nivoima obrazovanja** i **opšeg cilja 2: Vaspitno-obrazovne ustanove sposobne da efikasno sprovedu preduzetničko učenje na svim nivoima obrazovanja** realizovano je 7 aktivnosti koje uglavnom predstavljaju kontinuitet u razvoju preduzetništva kao ključne kompetencije u *predškolskom, osnovnom, srednjem opštem i stručnom obrazovanju kao i obuci nastavnog kadra za sprovođenje preduzetničkog učenja*.

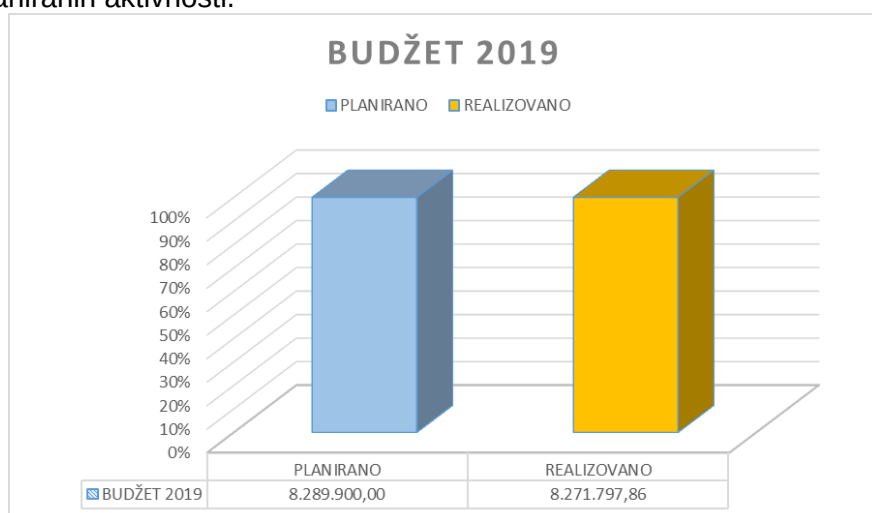
U okviru **opšteg cilja 3: Veća relevantnost obrazovanja kroz efikasnije povezivanje vaspitno-obrazovnih ustanova, privrede i društva** realizovano je 5 aktivnosti koje se najvećim dijelom odnose na razvoj preduzetničkih znanja i vještina kroz različite vidove obuka, treninga i mentorstva za različite ciljne grupe, kao i usvajanju novih standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u okviru Nacionalnog okvira kvalifikacija.

U okviru **opšteg cilja 4: Podizanje svijesti društvene zajednice o važnosti preduzetničkog učenja** realizovano je 5 aktivnosti koje se uglavnom odnose na promociju preduzetničkih

vrijednosti kroz organizaciju okruglih stolova, konferencija, radionica, kao i medijskih nastupa, objave članaka i brošura u kojima se promoviše vrijednost preduzetničkog učenja.

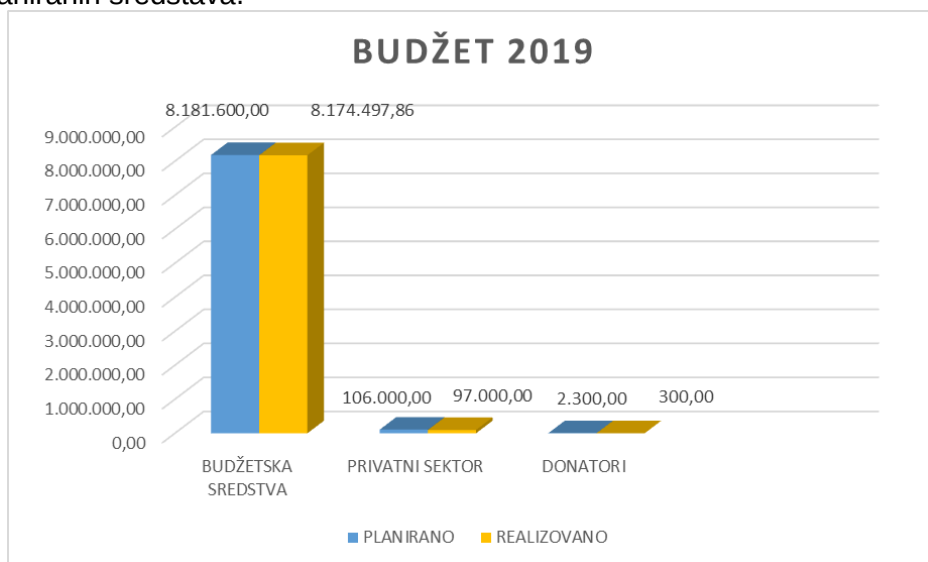
Opšti cilj 5: **Okvir programskih politika za cjeloživotno preduzetničko učenje doprinosi efikasnom preduzetničkom ekosistemu koji povećava konkurentnost Crne Gore** je orijentisan na snaženje uloge Nacionalnog partnerstva u narednom periodu i godišnje izvještavanje Vlade Crne Gore o stepenu ostvarenja akcionih planova.

U pogledu utroška finansijskih sredstava od ukupno planiranih **8.289.900,00€** za realizaciju aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2019. godinu, realizovano je ukupno **8.271.797,86€**, što predstavlja odstupanje od **18.102,14€**, dok kojeg je došlo zbog dijela nerealizovanih prvobitno planiranih aktivnosti.

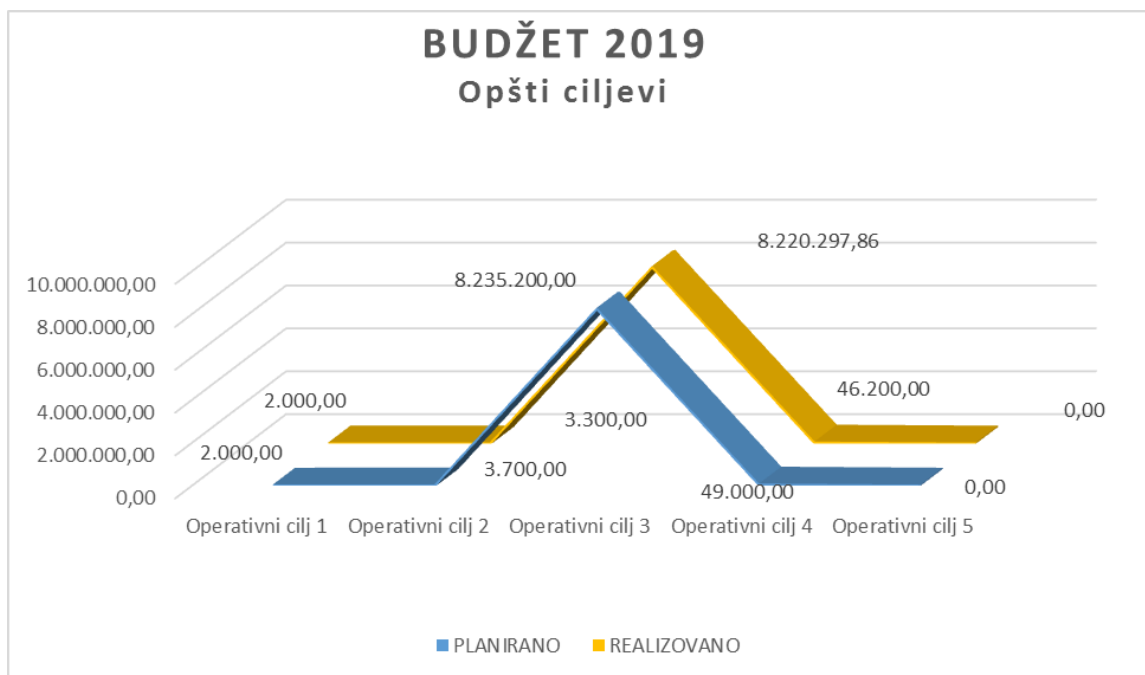
Grafik 1. Ukupno planirana i realizovana finansijska sredstva za 2019. godinu

Kada je riječ o izvorima finansiranja od ukupno planiranih 8.289.900,00€, realizovano je **8.174.497,00€ budžetskih sredstava** ili **98,60% ukupno planiranih sredstava**, što ujedno predstavlja i najveći izvor finansiranja aktivnosti definisanih Akcionim planom. Privatni sektor je realizovao 97.000,00€ ili 1,17% ukupno planiranih sredstava, a donatori 300€ ili 0,0036% ukupno planiranih sredstava.

Grafik 2. Planirana i realizovana sredstva po izvorima finansiranja za 2019. godinu

Gledano po opštim ciljevima, u okviru opšteg cilja 3: **Veća relevantnost obrazovanja kroz efikasnije povezivanje vaspitno-obrazovnih ustanova, privrede i društva** realizovano je **5 aktivnosti** ukupne vrijednosti **8.220.297,00€**, što predstavlja 99,37% ukupno realizovanog budžeta.

Grafik 3. Planirana i realizovana sredstva po opštim ciljevima

2. Ostvarenost indikatora opštih ciljeva

Kada je riječ o ostvarenju indikatora na kraju trajanja samog strateškog dokumenta u odnosu na prvobitno postavljene indikatore same strategije, postignuto je sljedeće:

2.1. Ostvarenost opšteg cilja 1 -Djeci, učenicima i studentima je data mogućnost da razviju preduzetničku kompetenciju na svim nivoima obrazovanja

Ključni indikatori	Realizacija
Uvedena ključna kompetencija u 50% osnovnih škola, 50% gimnazija, i 50% srednjih stručnih škola	Uvedena ključna kompetencija u 100% osnovnih škola, 100% gimnazija, i 50% srednjih stručnih škola
Uvedeno Preduzetništvo kao obavezan ili izborni predmet u 30% osnovnih i srednjih stručnih škola	Uvedeno Preduzetništvo kao obavezan ili izborni predmet u 32% osnovnih i srednjih škola
Preduzetništvo uvedeno u nastavne programe neekonomskih fakulteta - Uveden predmet	Preduzetništvo i inovacije kao obavezan predmet u 40% neekonomskih fakulteta Univerziteta Donja Gorica

Preduzetnička kompetencija je prepoznata kao dio nastavničkog obrazovanja, o čemu govori podatak da je 100% osnovnih škola i gimnazija i 50% srednjih stručnih škola ugradilo u nastavni plan i program preduzetništvo kao obavezan ili izborni predmet. Rezultat ostvarenosti ovih indikatora (u osnovnim i srednjim školama za 50% viši u odnosu na prvobitno postavljene indikatore) ogleda se u kontinuiranim programima obuka kojim se nastavnici i direktori škola osposobljavaju da integrišu učenje za preduzetništvo u redovne nastavne aktivnosti, kako bi kroz predmetne sadržaje kod djece razvili smisao za inicijativu i preduzetnički način razmišljanja.

Kroz implementaciju preduzetničkog učenja kao međupredmetne teme u osnovnim školama potrebno je osigurati da svako dijete ovog uzrasta razvije svijest o preduzetničkoj kulturi, stavovima i vještinama koji će im biti od koristi u svakodnevnom životu. U tom smislu, potrebno je održati kontinuitet i po mogućnosti povećati obuhvat djece koja biraju Preduzetništvo kao izborni predmet u sedmom, osmom i devetom razredu.

Na Univerzitetu Donja Gorica kontinuirano se organizuje i unapređuje predmet Preduzetništvo i inovacije na neekonomskim programima, što govori i indikator ostvarenosti od 40%.

Težište napora u narednom periodu trebalo bi da bude na uključivanju preduzetništva na studijske programe neekonomskih usmjerenja i drugih ustanova visokog obrazovanja. Dobra polazna osnova za preispitivanje opcija u ovom pogledu mogu biti modeli razvijeni u okviru pojedinih projekata u sklopu programa Erasmus+, primjeri dobre prakse drugih (privatnih) univerziteta u zemlji, ali i činjenica da su na Univerzitetu Crne Gore redizajnirani predmetni programi i preorijentisani na ishode učenja gdje je osam ključnih kompetencija prepoznato kao jedan od zajedničkih ishoda na nivou studijskih programa.

2.2. Ostvarenost opšteg cilja 2 - Vaspitno-obrazovne ustanove sposobne da efikasno sprovedu preduzetničko učenje na svim nivoima obrazovanja

Ključni indikatori	Realizacija
Osnovano 30 preduzetničkih klubova i jedan preduzetnički centar	100%
Osposobljeno 80% nastavnika u srednjim stručnim školama, 50% nastavnika u osnovnim školama, 30% nastavnika u gimnazijama i 20% predškolskih vaspitača za pružanje preduzetničkog učenja	Osposobljeno 80% nastavnika u srednjim stručnim školama, 100% nastavnika u osnovnim školama, 100% nastavnika u gimnazijama i 100% predškolskih vaspitača za pružanje preduzetničkog učenja
Objavljene studije pojedinačnih slučajeva na nacionalnim prosvjetnim websajtovima i međunarodnim portalima za preduzetničko učenje sa primjerima najbolje prakse	Djelimično
Povećan broj studenata koji učestvuju u aktivnostima preduzetničkog učenja u formalnom i neformalnom visokom obrazovanju za 50%	Povećan broj studenata koji učestvuju u aktivnostima preduzetničkog učenja u formalnom i neformalnom visokom obrazovanju na Univerzitetu Donja Gorica. Više od 350 studenata uključeno u preduzetničko učenje

Osnivanje preduzetničkih klubova i preduzetničkih centara uz ostvarenost indikatora od 100% govori da su škole u Crnoj Gori prepoznale ovaj oblik vannastavne aktivnosti kao put za afirmaciju učenika da razvijaju preduzetnički način razmišljanja u cilju sticanja znanja i vještina koje mogu biti od koristi u ličnom i profesionalnom razvoju učenika. Takođe, kroz osnivanje preduzetničkih centara u četiri srednje stručne škole u Beranama, Bijelom Polju, Baru i Mojkovcu učenici se podstiču na preduzetnički način razmišljanja koji podrazumijeva i samozapošljavanje koje će im omogućiti da kasnije pokrenu svoj biznis.

Kako bi se obezbijedilo sticanje praktičnog preduzetničkog iskustva potrebno je pružiti **podršku postojećim preduzetničkim klubovima na nivou škola i podsticati osnivanje novih**. Istovremeno, neophodno je razmotriti uslove za **revitalizaciju preduzetničkih centara**¹.

Pored kontinuiranih aktivnosti na implementaciji preduzetničkog učenja na nivou predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, potrebno je učiniti dodatne napore kako bi se smisao za inicijativu i preduzetništvo kao jedna od ključnih kompetencija razvijala i u preostalim srednjim stručnim školama gdje je osposobljeno 80% nastavnika.

Potrebno je dodano raditi na podsticaju i promovisanju primjera dobre prakse među školama, učenicima i nastavnicima, kroz umrežavanje i njihovu međusobnu saradnju, i promociju na nacionalnim i međunarodnim websajtovima kao i kroz povezivanje sa drugim institucijama i organizacijama, kako bi se podstakla puna uključenost svih ključnih partnera u promovisanje preduzetničkih vrijednosti. Na taj način će se doprinjeti većoj vidljivosti primjera dobre prakse

¹ trenutno je neizvjesna budućnost rada Preduzetničkih centara. Moramo napomenuti da su preduzetnički centri prestali sa radom zbog nedostatka odgovarajućih pravnih akata Ministarstva prosvjete kojim bi se omogućio adekvatan angažman profesora koji su radili u školama i Preduzetničkim centrima.

i prepoznatljivosti Crne Gore kao lidera u preduzetničkom učenju. U narednom periodu veća pažnja će biti usmjerena na razvoj digitalne pismenosti. Neophodan uslov za postizanje navedenog jeste kontinuiran rad na obuci nastavnika i inoviranju kurikuluma kroz razvoj digitalnih kompetencija i finansijske pismenosti koje su u direktnoj sprezi sa preduzetništvom. Kako bi se obezbijedilo sticanje praktičnog preduzetničkog iskustva potrebno je pružiti **podršku postojećim preduzetničkim klubovima na nivou škola i osnivanju novih**. Istovremeno, neophodno je razmotriti uslove za **revitalizaciju preduzetničkih centara**².

U narednom periodu posebna pažnja biće usmjerena na obezbjeđivanje okvirnih uslova za uvođenje preduzetničkog učenja na fakultetima neekomskog usmjerenja. Prvenstveno, na fakultetima za obrazovanje nastavnika, kroz uključivanje preduzetničke kompetencije u metodičke discipline, kako bi i drugi fakulteti osim Univerziteta Donja Gorica učestvovali u aktivnostima preduzetničkog učenja.

2.3. Opšti cilj 3 - Veća relevantnost obrazovanja kroz efikasnije povezivanje vaspitno-obrazovnih ustanova, privrede i društva

Ključni indikatori	Realizacija
Razvijena mreža kvalitetnih organizatora osposobljavanja na cijeloj teritoriji zemlje	Ministarstvo prosvjete odnosno Centar za stručno obrazovanje vodi evidenciju o licenciranim organizatorima obrazovanja odraslih. Pored ovih programa, na tržištu su prisutni i mnogi drugi neakreditovani pružaoci ovih usluga osposobljavanja
Redovno ažurirana internet baza podataka o programima osposobljavanja	Realizovano http://www.mpin.gov.me/informacije/licencirane_u stanove
Urađena analiza potreba za obukom u najmanje 20% MSP u sektorima koji ostvaruju rast	Djelimično (urađeno je nekoliko TNA analiza, ali nema sistemskog rješenja analize)
35% MSP koristilo mogućnosti za osposobljavanje	Djelimično (Nema sistemskog statističkog praćenja)
60% novoosnovanih preduzeća koristilo mogućnosti za osposobljavanje ili trening	Djelimično (Nema sistemskog statističkog praćenja)
Usluge poslovnog savjetovanja dostupne novoosnovanim preduzećima u periodu od 24 mjeseca od početka obavljanja djelatnosti	Djelimično (Nema sistema savjetodavne podrške, već u okviru pojedinačnih inicijativa i projekata)
Najmanje 20% rastućih MSP iskoristilo mogućnosti za osposobljavanje, trening, mentorstvo ili usluge savjetovanja	Djelimično (prema Anketi poslodavaca 2016/2017 ZZZCG, 4,3% ukupnog broja zaposlenih kod anketiranih poslodavaca je prošlo neki vid dodatne obuke. Nema odgovarajućeg sistemsko statističko praćenje, aktivnosti se realizuju pojedinačno i periodično).
Obezbijeđeno osposobljavanje za MSP, posebno usmjereno na teme žena u biznisu, održivi razvoj, inovacije i internacionalizaciju	Djelimično- Postoje pojedine aktivnosti pojedinih aktera, posebno vođenih donatorskim projektima.

² Trenutno je neizvjesna budućnost rada Preduzetničkih centara. Moramo napomenuti da su preduzetnički centri prestali sa radom tokom 2019.godine zbog nedostatka odgovarajućih pravnih akata Ministarstva prosvjete kojim bi se omogućio adekvatan angažman profesora koji su radili u školama i Preduzetničkim centrima.

Povećan broj uspostavljenih partnerstava između vaspitno-obrazovnih ustanova i privrede za 50%	Realizovano - U školskoj 2017/2018 taj broj je bio 101 poslodavac dok ih je u školskoj 2018/2019 bilo 184. Svaka škola pritom sarađuje i sa drugim poslodavcima (van dualnog oblika)
--	---

U Crnoj Gori nije uspostavljen sistemski okvir za regularno istraživanje i praćenje potreba za unapređenjem znanja i vještina u okviru sektora malih i srednjih preduzeća, što govore i indikatori ostvarenosti. Sva istraživanja koja se sprovede su ad hoc, organizovana od strane pojedinačnih aktera.

Analiza potreba za vještinama je važna za institucije koje pružaju podršku MSP i kreiraju programe na osnovu utvrđenih potreba za obukom (menadžerska, stručna, šire kompetencije kao što su digitalne ili timski rad, itd.). Kreiranje pristupa u prikupljanju i obradi relevantnih podataka i kreiranje specifičnih obuka zahtijeva sistemski okvir za koordinaciju kako bi se dobila sveobuhvatna, ažurirana informacija o potrebama i načinima sticanja znanja i vještina malih i srednjih preduzeća.

U narednom periodu posebna pažnja će biti usmjerena ka uspostavljanju **sistemskog okvira analize potreba za obukom malih i srednjih preduzeća** i na tim osnovama kreiranje i implementacija potrebnog seta obuka kojim će se zadovoljiti njihove potrebe za specifičnim znanjima i vještinama.

Uključivanjem poslodavaca u sistem obrazovanja kroz praktično obrazovanje, profesionalnu praksu i dualni sistem obrazovanja, postignuta je bolja interakcija i koristi za privredu i učesnike sistema obrazovanja, što govore i podaci o broju poslodavca uključenim u dualni sistem obrazovanja.

Dualno obrazovanje, kao specifični vid razvoja znanja i vještina mladih se sprovodi od školske 2017/2018 godine i broj učenika u stručnim školama na kraju prvog klasifikacionog perioda školske 2017/2018 je 570 (preko 300 u I godini i blizu 200 u II godini srednje škole), a 26 stručnih škola je imalo ugovore sa 101 poslodavcem, dok je broj poslodavaca uključen u ovaj sistm obrazovanja u školskoj 2018/2019 bio 184.

2.4. Opšti cilj 4- Podizanje svijesti i šire učešće društvene zajednice u preduzetničkim aktivnostima

Ključni indikatori	Realizacija
Predstavljeni rezultati primjera dobre prakse u Crnoj Gori, na domaćem i međunarodnom nivou kroz najmanje jedan skup godišnje	100%
Povećan broj učesnika u događajima na kojima se promoviše preduzetničko učenje za 10% svake godine	100%
Uspješno apliciranje za finansijska sredstva iz programa EU kao podrška sprovođenju mjera i aktivnosti preduzetničkog učenja	Ne raspolaže se podacima
Aktivno učešće mladih preduzetnika u EU programu - Erasmus za mlade preduzetnike	Realizovano

Kroz organizaciju brojnih okruglih stolova, konferencija, učeničkih sajмова, nacionalnih takmičenja, predstavljanja preduzetničkih ideja od strane svih interesnih strana uključenih u procese obrazovanja i van njega, Crna Gora je u prethodnom periodu dosta uradila u pogledu podizanja svijesti o značaju razvoja preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina. U narednom periodu pored već pomenutim promotivnih aktivnosti koje se u manjoj ili većoj mjeri

odvijaju u kontinuitetu potrebno je akcenat staviti na vidljivijoj promociji programa i projekata koji doprinose razvoju preduzetništva, jačoj medijskoj kampanji, većem broju gostovanja u emisijama koje za temu imaju razvoj preduzetničkog učenja, kao i umrežavanju/povezivanju poslovnih ideja i potencijalnih partnera.

Takođe, akcenat treba da bude i na promociji raspoloživih EU programa i načina korišćenja raspoloživih sredstava za aktivnosti preduzetničkog učenja kako bi se podstakli mladi ljudi da apliciraju za finansijska sredstva u okviru EU programa, jer je još uvijek nizak stepen iskorišćenosti raspoloživih programa.

2.5 - Opšti cilj 5 - Okvir programskih politika za cjeloživotno preduzetničko učenje doprinosi efikasnom preduzetničkom ekosistemu koji povećava konkurentnost Crne Gore

Ključni indikatori	Realizacija
Potpuno funkcionalno Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje	Djelimično postignuto
Izrađeni godišnji akcioni planovi za sprovođenje strategije	100%
Pripremljeni godišnji Izveštaji o sprovođenju	100%
Kontinuirane procjene kroz izveštavanje prema Brižu, Torinu i Aktu o malim preduzećima	100%

Veliki doprinos u promociji preduzetničkih vrijednosti, znanja i vještina u predhodnom periodu dalo je Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje, kroz organizaciju okruglih stolova i konferencija na kojima su promovisani primjeri dobre prakse u okviru formalnog i neformalnog obrazovnog sistema. Do sad se rad ovog tijela bazirao uglavnom na entuzijazmu njegovih članica koje su posvećeno radile na promovisanju preduzetničkih vrijednosti, bez značajnije podrške od strane ključnih aktera i finansijske podrške za realizaciju njegovih aktivnosti. Nacionalno partnerstvo je potrebno institucionalizovati formalnim uspostavljanjem. Imajući u vidu iznešena iskustva i potrebe, partnerstvo je potrebno osnovati Odlukom Vlade kako bi mu se dao autoritet i formalni legitimitet za koordinaciju i usmjeravanje razvoja preduzetničkog učenja u Crnoj Gori, sa jasno postavljenim zadacima utemeljenim na viziji koja će biti utemeljena kroz novi strateški dokument.

U tabeli za izveštavanje koja čini sastavni dio ovog izveštaja detaljno je opisan stepen realizacije definisanih aktivnosti, razlozi zbog kojih nije došlo do realizacije dijela aktivnosti kao i preporuke za naredni period.

3. Nalazi evaluacije

Tokom petogodišnjeg perioda sprovođenja strateškog dokumenta nije vršena eksterna evaluacija od strane nezavisnog evaluatora, zbog nedostatka finansijskih sredstava. Tokom izrade novog strateškog dokumenta, Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina, od strane eksternog experta koji je bio angažovan na izradi novog strateškog dokumenta izvršena je detaljna analiza postojećeg stanja na osnovu izveštaja o relalizaciji godišnjih akcionih planova, kao i na nivou ostvarenosti rezultata i indikatora opštih ciljeva i međunarodnih izveštaja koji tangiraju ovu oblast što je i predstavljeno u tački 1.3. ovog izveštaja.

Imajući u vidu neophodnost objektivne procjene samog strateškog dokumenta, kroz ispunjenje postavljenih ciljeva i predloženih mjera, Ministarstvo ekonomije je kroz novi strateški dokument predvidjelo sprovođenje eksterne evaluacije po prestanku važenja novog strateškog dokumenta, 2020-2024. godina.

Analizom godišnjih izvještaja o implementaciji Strategije cjeloživotnog preduzetničkog učenja 2015-2019. godina, zaključuje se da je pristup u realizaciji aktivnosti u formalnom obrazovanju u okviru strateškog cilja 1 i 2 dao najveći doprinos realizaciji indikatora u okviru osnovnog i srednjeg obrazovanja. Takođe, u okviru strateškog cilja 3 i 4 napredak je ostvaren u implementaciji Nacionalnog okvira kvalifikacija, usvajanju novih standarda zanimanja i standarda stručnih kvalifikacija i unapređenja u implementaciji dualnog sistema obrazovanja. Sa druge strane, evidentan je nedostatak sistemskog pristupa u realizaciji i praćenju aktivnosti na podizanju znanja i vještina van formalnog obrazovanja.

Ciljevi programske politike za cjeloživotno preduzetničko učenje u periodu njene implementacije 2015-2019. godina u potpunosti su bili usklađeni sa ključnim nacionalnim i evropskim strateškim dokumentima u ovoj oblasti koji prepoznaju politiku obrazovanja, zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa kao što su Strategija razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori, Strategija razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori, Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa, Akt o malim preduzećima (SBA), Torinski proces, Kominike iz Briža itd. Posebno se vodilo računa o preporukama koje su proizilazile iz Akta o malim preduzećima dimenzija 1-Preduzetničko učenje i 8a- Potrebne vještine za mala i srednja preduzeća kako bi se na godišnjem nivou kroz akcione planove planirale aktivnosti koje bi bile usklađene sa datim preporukama (jačanje uloge Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, promocija primjera dobre prakse, organizovanje treninga za specifične ciljne grupe....) .

Gledano u cjelinu kroz 5-godišnju implementaciju strateškog dokumenta zaključuje se da je cjelokupna politika preduzetničkog učenja **najveći efekat** imala na nivou formalnog obrazovnog sistema uključujući i predškolsko obrazovanje, kroz uvođenje preduzetništva u nastavni plan i program osnovnih i srednjih škola tangirajući određene ciljne grupe kao što su **(predškolske ustanove, vaspitači, djeca, škole, učenici, nastavnici, univerziteti, studenti, profesori, ..)** kako bi se djeci od najranijeg uzrasta razvila smisao za inicijativu i preduzetnički način razmišljanja.

S druge strane primjetno je da se i u slučaju nedostatka odgovarajućih budžetskih finansijskih sredstava uspjevalo u najvećoj mjeri realizovati dio aktivnosti (posebno dijela aktivnosti Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje), kako bi primjeri dobre prakse bili predstavljeni na nacionalnom i međunarodnom nivou. Tu se posebno misli na organizaciju konferencija i okruglih stolova za čiju organizaciju nijesu izdvajanja budžetska sredstva ali se najviše uz pomoć Evropske trening fondacije koja je u finansijskom smislu podržavala sprovođenje ovakvih aktivnosti Nacionalnog partnerstva uspjevalo dolazilo do željenog cilja koji je za efekat imao promociju primjera dobre prakse u formalnom i neformalnom obrazovanju.

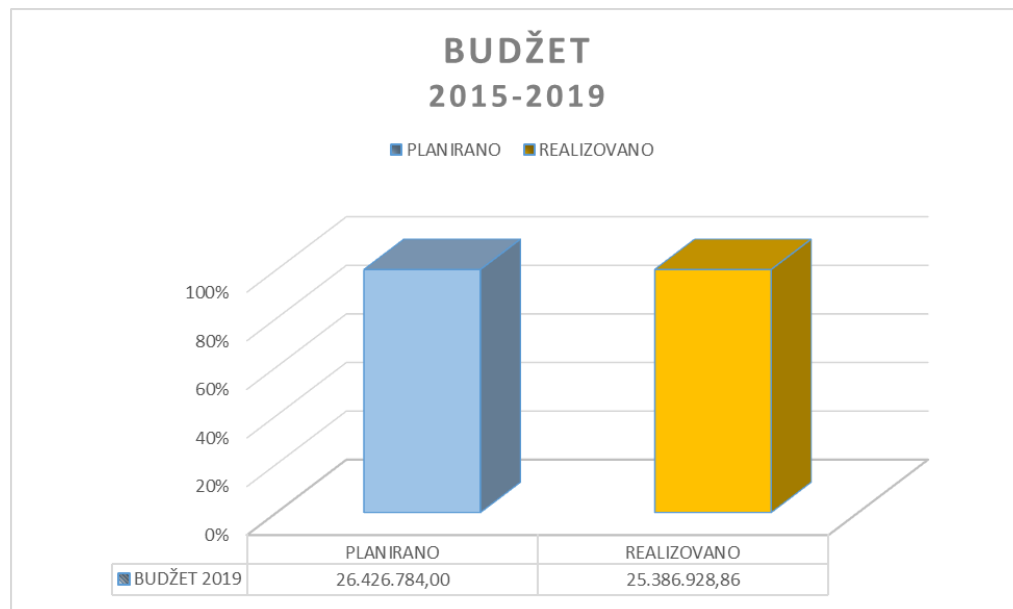
U narednom periodu posebna pažnja će biti usmjerena unapređenju realizacije preduzetničkog učenja u okviru neformalnog obrazovanja tangirajući specifične ciljne grupe: **nezaposleni, mladi, žene, odrasli, početnici u biznisu** itd, kroz sprovođenje redovnih analiza potreba za treningom i obezbjeđivanjem posebno pripremljenih obuka za specifične ciljne grupe, shodno njihovim razvojnim poslovnim potrebama na teritoriji cijele zemlje, kako bi potencijalni i postojeći preduzetnici bili u mogućnosti da permanentno unapređuju i stiču nova znanja i vještine neophodna za inovativan konkurentan sektor malih i srednjih preduzeća.

Akcent će takođe biti stavljen i na sticanju praktičnog iskustva kroz saradnju obrazovnih institucija i privrede, što je jedna od preporuka izvještaja Evropske komisije. U tom kontekstu je od velikog značaja nastavak aktivnosti na realizaciji dualnog obrazovanja i povezivanja vaspitno – obrazovnih ustanova, privrede i društva. Posebno će se težiti uključivanju preduzetništva na studijske programe neekonomskih usmjerenja.

Centralna uloga biće povjerena jačanju uloge **Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje**, odnosno na njegovoj institucionalizaciji i nastojanjima u sagledavanju mogućnosti za njegovo prerastanje u Savjet za preduzetničko učenje. Uloga ovog tijela prvenstveno bi se ogledala u efektivnijoj i efikasnijoj implementaciji strategije i akcionog plana, promociji značaja preduzetničkog učenja i primjera dobre prakse kao i njegovom unapređenju i većoj zastupljenosti u formalnom, a posebno neformalnom obrazovnom sistemu, podizanju kvaliteta

preduzetničkog učenja zasnovanog na iskustvima implementiranih mjera i politika iz ove oblasti, itd..

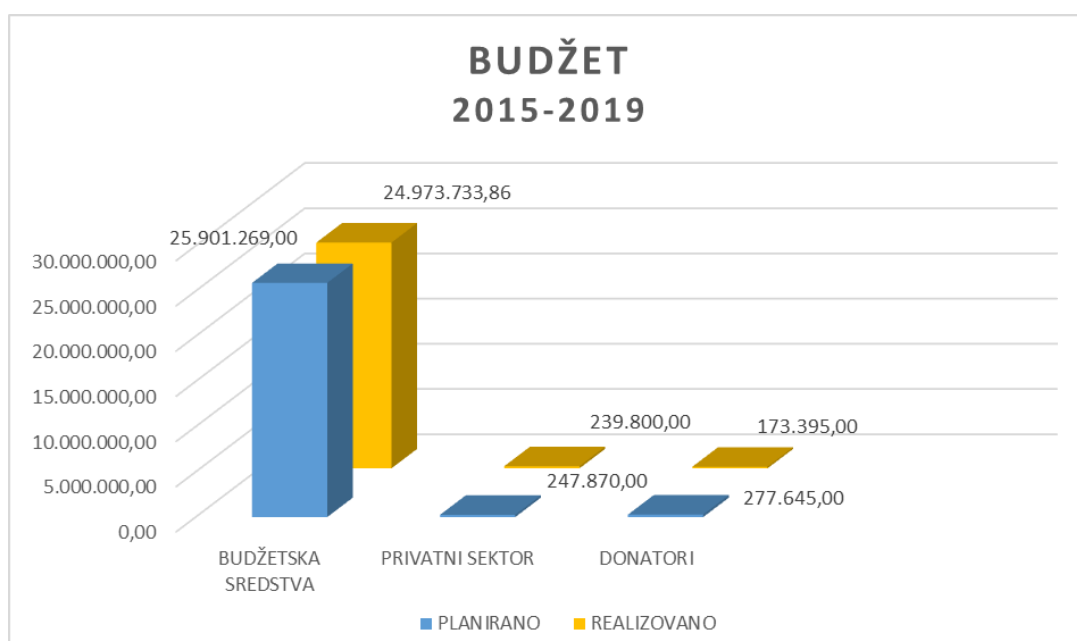
4. Osvrt na planirana i utrošena finansijska sredstava za cjelokupan period sprovođenja strateškog dokumenta

Grafik 4 Planirana i realizovana sredstva u periodu 2015-2019. godina

Odnos planiranih i realizovanih sredstava kroz cjelokupan period sprovođenja strateškog dokumenta jasno pokazuje da se na razvoju politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja u predhodnom petogodišnjem periodu dosta radilo, kako na dostizanju postavljenih ciljeva i implementaciji mjera i aktivnosti koje su se sprovodile kroz godišnje akcijske planove, tako i na izdvajanju finansijskih sredstava za njihovu realizaciju.

Od ukupno planiranih 26.426.784,00€ za petogodišnji period implementacije politike (2015-2019), utrošeno je ukupno 25.386.928,86€ što predstavlja stepen realizacije od 96%.

Grafik 5. Planirana i realizovana sredstva u periodu 2015-2019. godina

Posmatrano po izvorima finansiranja najviše aktivnosti tokom petogodišnjeg perioda implementacije strateškog dokumenta je realizovano iz budžetskih sredstava – 24.973.733,86€ što predstavlja 98% ukupno realizovanih finansijskih sredstava. Privatni sektor je realizovao aktivnosti u vrijednosti od 239.800,00€, što predstavlja 0,94 % ukupno realizovanih sredstava, a najmanje je realizovano uz pomoć donatorske podrške 0,68%.

Navedeni procenti jasno pokazuju da se Crna Gora jasno opredijelila da u svom formalnom i neformalnom obrazovnom sistemu ima jasno usmjerenje ka sveobuhvatnoj primjeni preduzetničkog učenja i da su se kroz finansijska izdvajanja iz budžetskih izvora za implementaciju ciljeva i mjera ove strategije nastojalo integrisati preduzetničko učenje u obrazovni sistem i van njega. Iako je ostvaren ogroman napredak u predhodnom petogodišnjem periodu sam proces još nije zaokružen zbog čega se i daju preporuke za naredni period.

5. Preporuke

Dalji napredak u razvoju politike preduzetničkog učenja zavisi od unapređenja okvirnih uslova usmjerenih ka potpunom zaokruživanju procesa formalnog preduzetničkog obrazovanja, kao i značajnog unapređenja uslova za sticanje znanja i preduzetničkih vještina u okviru neformalnog obrazovanja.

Preporuke Izvještaja o ostvarenosti Strategije, kao i preporuke u okviru ocjene SBA, ukazuju na prioritete koje je neophodno u narednom periodu realizovati kako bi se do kraja uspostavila efektivna politika preduzetničkog učenja u Crnoj Gori:

Preduzetničko obrazovanje na svim nivoima formalnog obrazovanja

Kontinuirana obuka nastavnika, odnosno proširiti obuku o ključnim kompetencijama za preduzetništvo kako bi se obuhvatili svi nastavnici na svim nivoima obrazovanja;

Osigurati da univerziteti modernizuju svoj kurikulum integrišući preduzetničke kompetencije;

Nastaviti sa usklađivanjem obrazovne upisne politike sa potrebama tržišta rada;

Nastaviti sa uspostavljanjem većeg broja partnerstava između vaspitno-obrazovnih ustanova i privrede i primjene praktične nastave;

Neformalno obrazovanje kreirano prema potrebama specifičnih ciljnih grupa

Razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje trening modula za različite ciljne grupe: mladi, potencijalni preduzetnici, start-up preduzeća, rastuća preduzeća, žene u biznisu, obrazovanje odraslih...;

Promocija ishoda preduzetničke kompetencije

Promovisati i podijeliti dobro razvijene prakse kako bi se stvorila pozitivna slika o preduzetništvu među mladima;

Jača promocija raspoloživih EU programa i načina korišćenja raspoloživih sredstava;

Partnerstvo ključnih aktera

Promocija značaja i uloge Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, posebno kod donosioca odluka, u cilju obezbjeđenja bolje koordinacije i saradnje različitih aktera usmjerene ka povećanju efikasnosti i efektivnosti uložених resursa i napora na stvaranju preduzetničkog društva;

Evaluacija i praćenje sprovođenja programa, posebno neformalnog obrazovanja.

**Izvještaj o realizaciji aktivnosti na planu razvoja
cjeloživotnog preduzetničkog učenja u 2019. godini**

	Aktivnost	Indikator rezultata				Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Period realizacije		Status realizacije (pristup semafora)	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Planirana sredstva za realizaciju	Realizovana sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja	
		Indikator rezultata	Polazna vrijednost na kraju 2018. godine	Planirane vrijednosti na početku 2019. godine	Postignute vrijednosti na kraju 2019. godine		Početak	Završetak							
OPŠTI CILJ 1. Djeci, učenicima i studentima je data mogućnost da razviju preduzetničku kompetenciju na svim nivoima obrazovanja															
Operativni cilj 1.1. UNAPREĐIVANJE PREDUZETNIČKOG OBRAZOVANJA U OSNOVNOM, SREDNJEM I VISOKOM OBRAZOVANJU															
Zadatak: Primjena principa preduzetničkog učenja kroz razvoj ključnih kompetencija															
1.1 .1.	Uvođenje preduzetništva kao ključne kompetencije kroz opšte obrazovne predmete u osnovnim i srednjim stručnim školama(kroskurikularni/interdisciplinarni pristup)	Preduzetništvo kao ključna kompetencija razvijeno kod učenika, čime se unapređuju ishodi učenja i buduće zapošljavanje	100% obrazovno-vaspitnih ustanova koje su obuhvaćene nadzorom uključile su preduzetničko učenje u Godišnji plan rada škole.	Nadzor se realizuje unaprijed predviđenom dinamikom u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima.	60 obrazovno-vaspitnih ustanova obuhvaćeno eksternim nadzorom	ZZS	II	IV	Kontinuirana aktivnost						Unapređivanje indikatora za utvrđivanje kvaliteta implementacije međupredmetnih tema
		Unapređeno preduzetničko učenje u osnovnim školama (okrugli stolovi, savjetovanja, nastavni materijal)	Tokom savjetovanja za implementaciju novih predmetnih programa nastavnicima predstavljen koncept implementacije međupredmetnih tema	Realizovana 2 seminara - obučeno 60 nastavnika	Realizovana 4 seminara - obučeno 120 nastavnika		II	IV	Realizovana aktivnost		2.000,00	2.000,00	Budžet	Nastaviti aktivnost u skladu sa potrebama škola i nastavnika	

		Unapređeno preduzetničko učenje u gimnazijama i srednjim stručnim školama (okrugli stolovi, savjetovanja, nastavni materijal).	Sproveden proces nadzora u okviru koga su obavljena savjetovanja u skladu sa potrebama pojedinačnih nastavnika	Realizovan 1 seminar - obučeno 30 nastavnika	Realizovan 1 seminar - obučeno 30 nastavnika		II	IV	Realizovana aktivnost		0	0		Nastaviti aktivnost u skladu sa potrebama škola i nastavnika
		Prezentovan strateški dokument EntreComp Framework	Na svim seminarima i savjetovanjima za nastavnike je dodatno ukazano na značaj ove publikacije u cilju njenog kontinuiranog korištenja u nastavi.	Prevedena publikacija prezentovana na seminarima i na web sajtu	Prevedena publikacija prezentovana na seminarima i na web sajtu		II	IV	Realizovana aktivnost		0	0		Unapređivanje publikacije, štampanje i dostavljanje školama
1.1 .2.	Uvođenje i unaprijeđenje obaveznih i/ili izbornih predmeta i/ili sadržaja (Preduzetništvo kao izborni predmet za VIII razred osnovne škole, Preduzetništvo za I ili II razred gimnazije I Preduzetništvo za III ili IV razred srednjih stručnih škola)	Preduzetničke vještine razvijene kod učenika osnovnih i srednjih škola, čime se povećava buduće zapošljavanje i relevantnost obrazovanja za tržište rada	25% osnovnih škola i 30% gimnazija realizuje izborni predmet Preduzetništvo	Preduzetničke vještine razvijene kod učenika osnovnih i srednjih škola, čime se povećava buduće zapošljavanje i relevantnost obrazovanja za tržište rada (10% osnovnih škola i 20% gimnazija realizuje izborne predmete)	25% osnovnih škola i 30% srednjih škola realizuje izborni predmet Preduzetništvo	ZZS	I	IV	Realizovana aktivnost		0	0		Nastaviti sa uvođenjem/unapređivanjem obaveznih i/ili izbornih predmeta u osnovnim školama i gimnazijama

1.2 .1.	Pilot projekat za uvođenje osnovnih elemenata vještina preduzetničkog učenja na predškolskom nivou	Sve predškolske ustanove implementiraj u međupredmetni program Preduzetničko učenje u predškolskom vaspitanju i obrazovanju kroz primarni program za djecu od 3 do 6 godina.	100% predškolskih ustanova implementiraju Program "Preduzetničko učenje u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju".	Međupredmetni program Preduzetničko učenje implementiran od strane svih predškolskih ustanova u predškolskom vaspitanju i obrazovanju kroz primarni program za djecu od 3 do 6 godina	Međupredmetna tema se sprovodi u svim predškolskim ustanovama	ZZS	I	IV	Kontinuirana aktivnost		0	0		Aktivnost se nastavlja i u narednom periodu
------------	--	--	--	---	---	-----	---	----	------------------------	--	---	---	--	---

OPŠTI CILJ 2. Vaspitno-obrazovne ustanove sposobne da efikasno sprovedu preduzetničko učenje na svim nivoima obrazovanja

Operativni cilj: 2.1 RAZVOJ PREDUZETNIČKIH ŠKOLA

Zadatak: Planiranje realizacije formalnih, neformalnih i vannastavnih aktivnosti preduzetničkog učenja u sektoru obrazovanja kako bi se razvijao puni dijapazon preduzetničkih sposobnosti

2.1 .1.	Osnivanje preduzetničkih klubova, otvaranje preduzetničkih centara u Podgorici i na primorju	Osnovano više od 10 preduzetničkih klubova u više od 5 srednjih stručnih škola i gimnazija	20 preduzetničkih klubova osnovano u 10 srednjih stručnih škola i gimnazija u Podgorici i Danilovgradu	Osnovano 20 novih preduzetničkih klubova u 10 srednjih stručnih škola i gimnazija u Podgorici i Danilovgradu	Osnovano ukupno 40 preduzetničkih klubova u 10 srednjih stručnih škola i gimnazija u Podgorici i Danilovgradu	CSO	III	IV	Realizovana aktivnost		300,00	300,00	Budzet	Nastaviti sa pružanjem podrške postojećim preduzetničkim klubovima i motivisati ostale škole da osnivaju nove.
------------	--	--	--	--	---	-----	-----	----	-----------------------	--	--------	--------	--------	--

Operativni cilj 2.2 PRUŽANJE POMOĆI ŠKOLSKIM ODBORIMA, RAZREDNIM STARJEŠINAMA I NASTAVNICIMA DA PREPOZNAJU KAKO MOGU KONTINUIRANO DA UNAPRJEĐUJU SVOJE NASTAVNE PROGRAME U CILJU REALIZACIJE PREDUZETNIČKOG UČENJA

Zadatak: Izrada pedagoško-didaktičkog materijala za unaprijeđivanje kvaliteta materijala preduzetničkog učenja u školama, samoevaluaciju i nagrađivanje

2.2 .1.	Uključivanje ključne kompetencije Preduzetništvo u Metodologiju za interno utvrđivanje kvaliteta vaspitno obrazovnog rada u ustanovama stručnog obrazovanja	Uključena ključna kompetencija Preduzetništvo u Metodologiju za interno utvrđivanje kvaliteta vaspitno obrazovnog rada u ustanovama stručnog obrazovanja	Nije realizovano	Razvijeni indikatori za internu evaluaciju kvaliteta realizacije preduzetničkog obrazovanja u ustanovama stručnog obrazovanja	Nije realizovano	CSO	III	IV	Nije realizovano aktivnost	Aktivnost nije realizovana jer nije došlo do izmjene Metodologije. To je usloвила izmjena Pravilnika po kojem će se ubuduće raditi zajednička Metodologija CSO i ZZŠ	400,00		Budzet	Potrebno je što prije krenuti u izradu Metodologije za internu evaluaciju prema novom Pravilniku čemu bi prethodilo usvajanje Metodologije za eksterno utvrđivanje kvaliteta
Operativni cilj 2.3 UNAPRIJEĐIVANJE VJEŠTINA NASTAVNIKA ZA PRUŽANJE PREDUZETNIČKOG UČENJA														
Zadatak: Osposobljavanje i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika														
2.3 .2.	Uspostaviti internet forum/mrežu za nastavnike da diskutuju o svojim pristupima realizaciji preduzetničkog učenja	Razvijena platforma za preduzetničko učenje Zavoda za školstvo	Redovno servisiranje platforme potrebnim sadržajima.	Redovno servisiranje platforme potrebnim sadržajima.	Platforma se djelimično ažurira zbog tehničkih nemogućnosti	ZZS	I	IV	Kontinuirano aktivnost	Aktivnost se realizuje u ograničenom obimu zbog tehničkih ograničenja				Izdvajanje dodatnih sredstava za ovu aktivnost u 2021. godini. zbog problema u njenoj tehničkoj opremljenosti.

2.3 .3.	Nastaviti i osnaživati program radionica i kontinuiranog profesionalnog razvoja za osposobljavanje nastavnika u školama na temu preduzetničke kompetencije za sve nivoie škole i vaspitača u predškolskim ustanovama	Broj organizovanih seminara na teme relevantne za implementaciju međupredmetne teme u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama	1. Realizovan petodnevni seminar , Karijerna orijentacija u srednjim stručnim školama Modul1, Modul 2 i Modul3 za srednje škole u Beranama, Plavu, Andrijevići, Rožajama, Petnjici. 2. Realizovana dva jednodnevna semina Implementacija međupredmetnih tema za nastavnike osnovnih i srednjih škola u Gimnaziji "17 septembar", Rožaje 3.Realizovana dva jednodnevna semina Implementacija međupredmetnih tema za nastavnike osnovnih i srednjih škola u Osnovnoj školi "Radomir Mitrović", Berane 4. Realizovan jednodnevni seminar Preduzetništvo - Međupredmetna tema za vaspitace u predškolskim ustanovama 5. Realizovan jednodnevni seminar Preduzetništvo - Međupredmetna tema za vaspitace koji rade u osnovnim školama.	Organizovano 5 jednodnevnih seminara	Realizovano 5 jednodnevnih seminara za nastavnike osnovnih i srednjih škola kao i vaspitače u predškolskim ustanovama na teme relevantne za implementaciju međupredmetne teme	ZZS	II	IV	Kontinuirana aktivnost	1.000,00	1.000,00	Budžet	Budžetom Zavoda je predviđena kontinuirana obuka za implementaciju međupredmetnih tema.
------------	--	--	---	--------------------------------------	---	-----	----	----	------------------------	----------	----------	--------	---

		Broj obučениh nastavnika iz srednjih stručnih škola po Programu preduzetništvo	Stručno usavršavanje po programu Preduzetništvo prošlo 95 nastavnika	Organizovana obuka za 20 nastavnika iz srednjih stručnih škola	Organizovana obuka za 60 nastavnika iz srednjih stručnih škola	CSO	II	IV	Realizovana aktivnost		1.500,00	1.500,00		Nastaviti sa ažuriranjem kataloga programa stručnog usavršavanja i isti bogatiti novim programima iz Preduzetništva. Raditi na jačanju saradnje između škola i poslodavaca kako bi se nastavnicima omogućilo usavršavanje po programu Obuka kod poslodavaca
EU														
Zadatak: Kreiranje međunarodno konkurentnog i globalno pozicioniranog pružanja preduzetničkog učenja na univerzitetima														
2.5	Učiniti cjeloživotno preduzetničko učenje centralnom misijom u visokom obrazovanju	Povećan broj studenata u aktivnosti preduzetničkog učenja u formalnom i neformalnom obrazovanju	Više od 50 studenata uključeno u edukativne aktivnosti PKCG vezane za formalno i neformalno obrazovanje	Oko 60 studenata uključeno u edukativne aktivnosti PKCG vezane za formalno i neformalno obrazovanje	Više od 60 studenata uključeno u edukativne aktivnosti PKCG vezane za formalno i neformalno obrazovanje	PKCG	I	IV			0	0		Afirmisati što veći broj studenata da budu uključeni u edukativne aktivnosti vezane za formalno i neformalno obrazovanje.
.1.		Unaprijeđena saradnja MBA sa obrazovnim institucijama	Održana 2 okrugla stola na temu saradnje MBA sa obrazovnim institucijama	Održana 2 okrugla stola na temu saradnje MBA sa obrazovnim institucijama	Na temu deficitarnih zanimanja u Crnoj Gori i zadržavanja radne snage na tržištu rada organizovana 2 okrugla stola za oko 30 učesnika sa predstavnicima	MBA	II	IV	Realizovana aktivnost		400,00	400,00	Privatni sektor	Nastavak saradnje i razmjena informacija između ove dvije institucije u cilju stvaranja sto kvalitetnije radne snage za trzite rada .

					ma obrazovnih institucija.									
2.5 .4.	Unaprijediti karijernu orijentaciju na tercijarnom nivou kroz direktniji fokus na preduzetništvu kao izboru zanimanja	Formirana nova partnerstva između privatnog sektora i obrazovnih institucija	Formirano 1 partnerstvo	Uspostavljeno minimum jedno partnerstvo sa predstavnicima visoko-obrazovnih institucija	Formirano jedno partnerstvo sa predstavnicima visoko-obrazovnih institucija kroz definisanje zajedničkih projektnih aktivnosti	MBA	II	IV	Realizovana aktivnost		100,00	100,00	Privatni sektor	Nastaviti rad na formiranju novih partnerstava između privatnog sektora i obrazovnih institucija
		Sprovedene aktivnosti na pružanju karijerne orijentacije za nezaposlena lica	2.442 nezaposlena lica učestvovalo u realizaciji aktivnosti u dijelu sprovođenja karijerne orijentacije	3.000 nezaposlenih lica učestvovalo u realizaciji aktivnosti na pružanju karijerene orijentacije	6.783 nezaposlena lica učestvovalo u realizaciji aktivnsoti u diejlu sprovođenja kararijerne orjentacije.Po programima: Prof.informisanje-grupno 2.376 Prof.informisanje-individualno 1.437 Prof.savjetovanje - grupno 1.228 Prof.savjetovanje-individualno 1.742	ZZCG	I	IV	Kontinuirana aktivnost		0	0		Profesionalna orjentacija je usluga koja se pruža u okviru redovnih akvtivnosti ZZZCG.

OPŠTI CILJ 3. Veća relevantnost obrazovanja kroz efikasnije povezivanje vaspitno-obrazovnih ustanova, privrede i društva

Operativni cilj 3.1. RAZVOJ PARTNERSTAVA IZMEĐU ŠKOLA I PREDUZEĆA

Zadatak: Povećati učešće lokalnih preduzeća u školama i povećati relevantnost obrazovanja za lokalnu privredu

3.1 .1.	Realizacija pedagoško-andragoškog osposobljavanja za mentore iz preduzeća (instruktore praktične obuke)	Realizovane aktivnosti u okviru projekta "Rastimo uz ideje"	Ostampano i podjeljeno osnovcima 4. izdanje časopisa "Rastimo uz ideje"	Nastavak projekta "Rastimo uz ideje"	Nije realizovano	MBA	I	IV	Nije realizovana aktivnost	zbog nedostataka finansijskih sredstava ovaj projekat nije realizovan tokom 2019. godine iako je prvobitno planirana njegova realizacija. Realizacija projektnih aktivnosti se planira za 2020. godinu.	2.000,00		donatori	Zbog velike važnosti ovog projekta za razvoj preduzetničkog duha kod najmlađih, kao neophodnog uslova za budući razvoj naše ekonomije je vazan nastavak ovog projekta
		Uspostavljena nova prosvjetno – poslovna partnerstva i povećan broj škola i učenika na praksi i u dualno sistemu obrazovanja, kao i povećan broj privrednika sa uspješnom biznis praksom u praktičnoj nastavi	570 učenika i 285 poslodavaca uključeno u dualni obrazovni sistem ukupno. Broj učenika koji su na praksi kod poslodavaca (ne po dualnom sistemu) je bio 3139, kod 352 poslodavca. 16 nastavnika pohađalo obuku kod poslodavaca.	Školske 2018/2019 godine, po dualnom sistemu obrazovanja, u Crnoj Gori se obrazovao 577 učenika kod 236 renomiranih poslodavaca. U procesu je učestvovalo 26 stručnih škola iz 18 crnogorskih	Školske 2019/2020 godine, po dualnom sistemu obrazovanja, obrazuje se 838 učenika kod 577 stručnih škola iz 20 opština kod 280 poslodavaca.	PKCG	I	IV	Realizovana aktivnost		0	0		Raditi na jačoj promociji važnosti značaja obrazovanja po sistemu dualnog obrazovanja i sklapanju većeg broja partnerskih ugovora između poslodavaca i vaspitno obrazovnih institucija.

				opština, i to sa 15 obrazovnih programa odnosno smjerova											
Operativni cilj 3.2. RAZVOJ PREDUZETNIČKIH VJEŠTINA KROZ PROGRAME OBUKE I MENTORSTVA ZA MSP															
Zadatak: Edukacija, obuke i sticanje znanja i vještina															
3.2 .1.	Realizacija programa obuke za novoosnovana preduzeća	Broj realizovanih seminara , Broj poslodavaca	Realizovano 7 seminara za 130 poslodavaca	Realizovano 7 seminara za više od 140 poslodavaca	Realizovano 7 seminara za više od 114 poslodavca	ZZCG	II	IV	Realizovana aktivnost		6.000,00	4.980,36	Budzet	I u narednom periodu nastaviće se sa edukacijom edukativnih seminara	
		Broj realizovanih edukativnih aktivnosti, broj učesnika	n/a	Realizovano 5 savjetovanja za oko 200 učesnika-poslodavaca	Realizovana 3 savjetovanja za poslodavce iz oblasti zapošljavanja stranaca, zapošljavanja u vrijeme ljetnje turističke sezone i poreskog zakonodavstva, sa oko 150 učesnika.	UPCG	I	IV	Realizovana aktivnost		4.000,00	2.000,00	privatni sektor	aktivnost će se nasatviti i tokom 2020. godine	

			Organizovano 56 edukativnih aktivnosti kroz koje je prošlo više od 3282 polaznika.	Realizovano 10 edukativnih aktivnosti sa oko 400 učesnika i unapređene vještine polaznika edukativnih aktivnosti	Organizovano 76 edukativnih aktivnosti kroz koje je prošlo 4.690 polaznika.	PKCG	I	IV	Realizovana aktivnost		2.000,00	2.000,00	privatni sektor	Nastaviti sa organizacijom edukativnih aktivnosti
	Broj održanih sastanaka i broj poslodavca uključenih u pitanja regulisanja radnih odnosa u CG i na nivou EU	održano 10 sastanaka poslodavaca sa predstavnicima Poreske uprave, učestvovalo 700 predstavnika poslodavaca	Oko 30 poslodavaca i zaposlenih razmijenilo o znanja i iskustva o socijalnom dijalogu i radnim odnosima u CG i na nivou EU	Oko 20 poslodavaca i zaposlenih razmijenilo je znanja i iskustva o socijalnom dijalogu u CG i na nivou EU, o radnim odnosima, zapošljavanju stranaca i zapošljavanju u toku ljetnje turističke sezone.	UPCG	I	IV	Realizovana aktivnost		6.000,00	2.000,00	privatni sektor	socijalni dijalog i radni odnosi su ključne teme od interesa za UPCG tako da će ova aktivnost biti nastavljena i u 2020.god.	
	Broj poslodavaca i nezaposlenih lica koji su stekli konkretna znanja i vještine u dijelu preduzetništva, marketinga i projektnog menadžmenta	550 savjetodavnih usluga pruženo članicama UPCG	Više od 30 poslodavaca i nezaposlenih lica će steći konkretna znanja i vještine u dijelu preduzetništva, marketinga i projektnog menadžmenta	35 polaznika (menadžera MSP, drugih zaposlenih u MSP i nezaposlenih) steklo je znanja i vještine o marketingu i marketinškim alatima i upravljanju projektnim ciklusom.	UPCG	I	IV	Realizovana aktivnost		11.000,00	10.000,00	privatni sektor	sprovođenje aktivnosti će se nastaviti i tokom 2020. godine	

		Broj održanih okruglih stolova na teme relevantne za poslovanje provrednih subjekata, broj predstavnika poslodavaca	Realizovano 9 radionica/savjetovanja/okruglih stolova za oko 300 predstavnika poslodavaca na različite teme relevantne za poslovanje	Organizovano oko 10 okruglih stolova na različite teme relevantne za poslovanje privrednih subjekata za oko 200 predstavnika članova	UPCG	I	IV	Realizovana aktivnost		8.000,00	6.000,00	privatni sektor	sporođenje aktivnosti će se nastaviti i tokom 2020. godine
		Broj realizovanih obuka za polaganje stručnog ispita za sticanje licence za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom	29 lica prošlo obuke za polaganje stručnog ispita za sticanje licence za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom	Više od 20 lica prošlo obuku za polaganje stručnog ispita za sticanje licence za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom	PKCG	I	IV	Realizovana aktivnost		6.000,00	6.000,00	privatni sektor	
		Broj realizovanih anketa privrednika koji učestvuju u edukativnim aktivnostima u toku godine	n/a	Više od 500 anketiranih učesnika edukativnih aktivnosti	PKCG	I	IV	Realizovana aktivnost		11.000,00	11.000,00	privatni sektor	

		Broj realizovanih obuka za sticanje sertifikata o stručnoj osposobljenosti lica odgovornih za prevoz i obuku vozača	n/a	Realizovano 5 obuka za sticanje sertifikata o stručnoj osposobljenosti lica odgovornih za prevoz i obuku vozača.	Organizovane 24 obuke za vozače i lica odgovorna za prevoz. Obuke je prošlo 417 vozača i 195 menadžera.	PKCG	I	IV	Realizovana aktivnost		5.000,00	5.000,00	privatni sektor	Privredna komora Crne Gore je osnovala Centar za edukaciju u drumskom saobraćaju u cilju podsticanja uspješnijeg poslovanja crnogorskih preduzeća koja se bave prevozom u drumskom saobraćaju. Centar organizuje i sprovodi obuke, ispite i izdaje sertifikate profesionalnim vozačima i licima odgovornim za prevoz putnika i tereta u drumskom saobraćaju, shodno Direktivama EU i Zakonu o prevozu u drumskom saobraćaju.
		Broj održanih obuka za zaposlene u cilju jačanja njihovih kompetencija	Obučeno 25 zaposlenih	Realizovana obuka za 25 zaposlenih	Realizovana obuka za 16 zaposlenih	ZZCG	III	III	Realizovana aktivnost	Zbog efikasnosti samog modula obuke zaključeno je da je grupa od 25 članova prevelika i napravljen je su dvije grupe. Obuka za prvu grupu je realizovana dok će obuka za drugu grupu biti	5.000,00	2.117,50	budžet	

									prolongiran a za 2020. godinu jer zbog kratkih rokova i realizacije programa grantova za samozapoš ljavanje nije se mogla ispratitika dinamika iste.					
		Broj održanih internih obuka u cilju jačanja kompetencija zaposlenig	Realizovano 10 internih obuka u cilju jačanja kompetencija zaposlenih	Održano minimum 10 internih obuka u cilju jačanja kompetencija zaposlenih	Realizovane 3 interne obuke u cilju jačanja kompetencija zaposlenih.	PKCG	II	IV	Realizovana aktivnost		1.500,00	1.500,00	privatni sektor	
		Broj realizovanih studijskih posjeta u cilju jačanja kompetencija zaposlenih	Realizovano 5 studijskih posjeta	Realizovano 5 studijskih posjeta u cilju unapređenja kompetencija zaposlenih	Realizovano 7 studijskih posjeta u cilju unapređenja kompetencija zaposlenih	PKCG	I	IV	Realizovana aktivnost		10.000,00	10.000,00	privatni sektor	
3.2 .5.	Realizacija programa mentorstva za MSP	Broj obučanih mentora, broj preduzeće koja su primila mentoring usluge, broj održanih trening modula	Obučeno 7 novih mentora, 13 preduzeća primilo usluge mentorstva	Obučeno 7 novih mentora, 13 preduzeća primilo mentorin g usluge, održan 12-dnevni trening modul za izbor novih mentora	Obučeno 12 novih mentora, 10 preduzeća primilo mentorsku podršku	MEK	II	IV	Realizovana aktivnost		35.000,00	35.000,00	budzet	Projekat će se nastaviti i tokom 2020. godine sa akcentom na što veći broj OJT obuka (obuka na samom terenu u preduzeću) posebno u djelu proizvodnog menadžmenta.

3.2 .6.	Podrška mogućnostima za praktično učenje kroz internacionalizaciju preduzetništva	Broj realizovanih informativnih upita, broj predstavljenih primjera dobre prakse	Realizovano oko 45 informativnih upita i povratnih informacija i predstavljeno oko 30 primjera dobre prakse	Realizovano 40 informativnih upita i povratnih informacija. Predstavljeno oko 25 primjera dobre prakse o EU temama	Realizovano 51 povratna informacija i informativnih upita. Predstavljeno oko 30 primjera dobre prakse o EU temama	MEK	I	IV	Realizovana aktivnost						
------------	---	--	---	--	---	-----	---	----	-----------------------	--	--	--	--	--	--

Operativni cilj 3.4. VEĆA RELEVANTNOST TERCIJARNOG OBRAZOVANJA U ZADOVOLJAVANJU POTREBA ZA STRUČNIM ZNANJIMA I VJEŠTINAMA U CRNOJ GORI

Zadatak: Razvoj partnerstava između ustanova visokog obrazovanja i privrede

	Implementacija Nacionalnog okvira kvalifikacija	Realizovan Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem i korišćenje podataka dobijenih kroz Program o stvarnim potrebama tržišta za određenim kvalifikacijama	3.298 visokoškolaca učestvovalo u Programu stručnog osposobljavanja na 11.0005 slobodnih radnih mjesta kod poslodavaca.	Realizovan Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem	2019. godine objavljeno je 11.613 slobodnih mjesta od čega 7.249 iz privatnog, a 4.364 iz javnog sektora. Za učešće u Programu prijavilo se preko 3000 potencijalnih korisnika.	MP	I	IV	Realizovana aktivnost		8.000.000,00	8.000.000,00	Budžet	Nastaviti sa realizacijom Programa stručnog osposobljavanja kod poslodavaca
--	---	--	---	---	---	----	---	----	-----------------------	--	--------------	--------------	--------	---

		Razvijene nove kvalifikacije i uvrštene u Nacionalni okvir kvalifikacija	Održano 6 sjednica Savjeta za kvalifikacije. Usvojeno 66 standarda kvalifikacija: 16 standarda kvalifikacija nivoa obrazovanja i 50 standarda stručnih kvalifikacija.	Održano 5 sjednica Savjeta za kvalifikacije i usvojeno više od 50 standarda stručnih kvalifikacija	Održano 7 sjednica Savjeta za kvalifikacije. Usvojeno: - 65 standarda kvalifikacija: 15 standarda kvalifikacija nivoa obrazovanja i 50 standarda stručnih kvalifikacija.	MP	II	IV	Realizovana aktivnost		13.800,00	13.800,00	Budžet	Usvajanje novih standarda kvalifikacija
		Usvojeni novi standardi zanimanja i formirane nove sektorske komisije	Usvojeno 11 standarda zanimanja i 29 inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja (nivoi VI-VIII).	Usvojeno više od 15 standarda zanimanja	Usvojeno: - 55 standarda zanimanja; - 5 inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja (nivoi VI-VIII); - 3 inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija: 2 inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija iz oblasti stručnog obrazovanja (nivoi II-V) i 1	MP	I	IV	Realizovana aktivnost		108.900,00	108.900,00		Usvajanje novih standarda zanimanja

					inicijativa za razvijanje stručne kvalifikacije iz oblasti visokog obrazovanja (nivoi VI-VIII);										
OPŠTI CILJ 4. Podizanje svijesti i šire učešće društvene zajednice u preduzetničkim aktivnostima															
Operativni cilj 4. 1. PODIZANJE SVIJEŠTI DRUŠTVENE ZAJEDNICE O VAŽNOSTI PREDUZETNIČKOG UČENJA															
Zadatak: Promocija preduzetničkog učenja u obrazovnom sistemu Crne Gore															
4.1 .1.	Promocija preduzetničkih ideja Skupovi i sastanci za razmjenu znanja Obezbeđivanje resursa za informisanje o preduzetničkom učenju Nacionalna takmičenja Povezivanje poslovnih ideja sa potencijalnim partnerima	Organizovan nacionalni sajam za preduzeća za vježbu i preduzetničke klubove. Organizovano učešće preduzeća za vježbu i preduzetničkih klubova na međunarodnom sajmu	n/a	Organizovan jedan nacionalni sajam za preduzeća za vježbu i preduzetničke klubove	/	CSO	I	III	Nije realizovana aktivnost	Zbog nedostatka finansijskih sredstava nije organizovan nacionalni sajam	1.800,00		Budzet	Nastaviti tradiciju organizovanja Nacionalnih sajmova	
		Organizovano učešće preduzeća za vježbu i preduzetničkih klubova na međunarodnom sajmu	50 učesnika iz 6 preduzeća za vježbu i 2 preduzetnička kluba učestvovalo na međunarodnom sajmu u Plodvilu, Bugarska	Organizovano učešće preduzeća za vježbu i preduzetničkih klubova na	Organizovano učešće na međunarodnom sajmu preduzeća za vježbu u Sloveniji - Celje. 6 timova iz 4 srednje	CSO	I	II	Realizovana aktivnost		700,00	700,00	Budžet	Nastaviti tradiciju obilazaka međunarodnih sajmova Preduzeća za vježbu u većem broju. Organizovati Nacionalni	

		jednom međunar odnom sajmu	stručne škole predstavljalo je Crnu Goru na sajmu									sajam Preduzeća za vježbu.
Održano minimum jedno takmičenje za izbor najboljeg biznis plana za studente prve godine fakulteta u cilju povećanje studentskih kompetencija.	Više od 300 studenata prve godine učestvovalo je i izradi Biznis plana, koji se odnosi na razradu poslovne (biznis) ideje, po slobodnom izboru.	Održano takmičenje u izradi biznis plana za studente prve godine fakulteta u cilju povećanja kompetencija	Više od 300 studenata učestvovalo u okviru takmičenja za izradu biznis plana i promociji najboljih biznis ideja u okviru godišnje kontinuirane aktivnosti fakulteta.	UCG- Ekonomski fakultet	III	III	Kontinuirana aktivnost		0	0		
Učešće na minimum jednom internacionalnom takmičenju u oblasti preduzetništva	4 predstavnika Ekonomskog fakulteta učestvovala na Euroskills takmičenju u Budimpešti iz oblasti preduzetništva. Osvojeno drugo mjesto,	Učešće predstavnika Ekonomskog fakulteta na Euroskills takmičenju	4 predstavnika Ekonomskog fakulteta učestvovalo je na Wordskills takmičenju u Rusiji u oblasti preduzetništva	UCG- Ekonomski fakultet	IV	IV	Realizovana aktivnost		0	0		Nastaviti sa aktivnostima koje imaju za cilj podsticanje takmičarskog duha kod studenata sa ciljem daljeg razvoja preduzetničkih znanja i kompetencija
Broj radionica održanih u cilju sticanja vještina pregovaranja, pisanja i finansiranja projekata. Broj studenata	Oko 30 studenata EF prisustvovalo dvodnevnoj radionici u cilju sticanja vještina pregovaranja, važnosti i praktičnosti retoričkih vještina, vještina prodaje, kao i pisanja i finansiranja projekta.	Održana dvodnevna radionica "Speak & Sell" za najmanje 20 studenata u cilju sticanja vještina pregovaranja, važnosti i praktično	Održane 2 radionice na temu razvoja ženskog preduzetništva za oko 40 studetkinja koje su stekle osnovna znanja u oblasti pokretanja i vođenja biznisa od strane	UCG- Ekonomski fakultet	III	III	Realizovana aktivnost		300,00	300,00	Donatori	

				sti retoričkih vještina, vještina prodaje, kao i pisanja i finansiran ja projekta.	preduzetnica iz Crne Gore.									
		Broj organizovanih okruglih stolova na temu značaja preduzetništva u Crnoj Gori	n/a	Organizovano 5 okruglih stolova sa više od 100 učesnika, u cilju značaja razvoja preduzetništva u Crnoj Gori.	Organizovan o 5 okruglih stolova sa više od 130 učesnika, u cilju značaja razvoja preduzetništva u Crnoj Gori.	PKCG	I	IV	Realizovana aktivnost		1.000,00	1.000,00	privatni sektor	Nastaviti aktivnosti na promociji cjeloživotnog preduzetničkog učenja i razvoju preduzetničke svijesti.
		Broj dodjeljenih stipendija za deficitarna zanimanja	n/a	Dodjeljeno 30 stipendija za deficitarne kvalifikacije za učenike stručnih obrazovnih programa za školsku 2019/2020 godinu.	Dodjeljeno 30 stipendija za deficitarne kvalifikacije za učenike stručnih obrazovnih programa za školsku 2019/2020 godinu.	PKCG	II	IV	Realizovana aktivnost		21.000,00	21.000,00	privatni sektor	
4.1 .2.	Pripremiti informatore i priručnike o modelima podrške razvoju preduzetničkih znanja i vještina	Broj pripremljenog i odstampanog materijala u cilju promocije preduzetništva i cjeloživotnog učenja	Odštampane i podjeljene brošure, prospekti, informativni materijali...	objavljen a 1 publikacij a	Objavljena publikacija "WIM 3: Učešće radnika u menadžment u - svijest, eksperiment, praćenje	UPCG	III	III	Realizovana aktivnost		3.000,00	3.000,00	privatni sektor	Izrada publikacija i drugog promotivno-edukativnog materijala je kontinuirana aktivnost UPGC i biće nastavljena i u narednom periodu

				Odštamp ane i podijeljen e brošure, prospekti i drugi promotiv ni materijali	Dvije brošure odštampane, 12 časopisa Glasnika Privredne komore Crne Gore	PKCG	I	IV	Realizo vana aktivno st		4.000,0 0	4.000,0 0	privatni sektor	
		Izrađen Priručnik i promotivni materijal o modelima podrške razvoju preduzetnički h znanja i vještina	Izrađeni promotivni materijali/lifleti/flaj eri, brošure	Priručnik o modelima podrške razvoja preduzet ničkih znanja i vještina	Odštamp i podijeljen priručnik za preduzetnike	ZZCG	II	III	Realizo vana aktivno st		5.000,0 0	4.000,0 0	Budzet	
4.1 .3.	Medijska kampanja podizanja svijesti o preduzetničkom učenju	Broj održanih promocija sajmova, takmičenja, radionica, seminara, konferencija/o bjavljenih članaka, TV i radio emisija	objavljena 2 članka u dnevnoj štampi	Objavljen o više od 2 članka u dnevnoj štampi	Objavljena 3 članka u dnevnoj štampi o učesšću predstavnik srednjih stručnih škola na međunarodn om sajmu u Celju. Odštam pano 200 kopija promotivnog materijala	CSO	I	IV	Realizo vana aktivno st		200,00	200,00	Budzet	Nastaviti sa promotivnim aktivnostima u cilju podizanja preduzetničke svijesti u društvenoj zajednici.
			Održan minimum 1 promotivni događaj,	Održane minimum 2 konferen cije	Održane 2 konferencije: društveno odgovornog poslovanje i cilju razvoja biznis zajednice i izbor naj menadžerki Crne Gore	UPCG	III	IV	Realizo vana aktivno st		2.000,0 0	2000,0 0	Privatni sektor	
			Održano 56 edukativnih radionica, više od 50 tv i radio emisija, preko 50 objavljenih članaka		Održano je 76 edukativnih aktivnosti, preko 100 objavljenih članaka, 10	PKCG	I	IV	Realizo vana aktivno st		10.000, 00	10.000, 00	privatni sektor	Potrebno je uložiti više napora za promociju preduzetničkog učenja u cilju podizanja preduzetničke

					radio i TV emisija									svijesti u društvenoj zajednici.
Zadatak: Promocija evropskih vrijednosti u razvoju preduzetničkog učenja														
4.1 .4.	Sprovođenje principa SBA akta (1 i 8a)	Procijenjeni indikatori za dimenzije 1 i 8a za novi SBA izvještajni period, 2016-2019	Održana 1 konferencija na kojoj su predstavljeni preliminarni rezultati procjene indikatora za dimenzije 1 i 8a	Objavljen i rezultati za dimenzije 1 i 8a u okviru SBA indexa za 2019. godinu	Publikovan SBA izvještaj za 2019. godinu	Ministarstvo ekonomije	III	III	Realizovana aktivnost		0	0		Nastaviti sa praćenjem SBA preporuka za dimenziju 1- preduzetničko učenje i 8a- vještine za mala i srednja preduzeća
4.1 .5.	Organizovanje SME WEEK	Održana konferencija u okviru SME week	Održana 1 konferencija za oko 50 učesnika	Održana konferencija za oko 30 učesnika	Održana konferencija na temu značaj obrazovanja za razvoj ženskog preduzetništva za oko 30 žena preduzetnica	Ministarstvo ekonomije/P KCG	III	III	Realizovana aktivnost		0	0		Nastaviti sa promocijom preduzetničkih vrijednosti u okviru obilježavanja nedelje malih i srednjih preduzeća
OPŠTI CILJ 5. Okvir programskih politika za cjeloživotno preduzetničko učenje doprinosi efikasnom preduzetničkom ekosistemu koji povećava konkurentnost Crne Gore														
Operativni cilj 5.1. EFIKASNO UPRAVLJANJE I SPROVOĐENJE MJERA DEFINISANIH STRATEGIJOM														
5.1 .1.	Izrada godišnjih akcionih planova za sprovođenje Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2015-2019	Izrađeni i usvojeni godišnji AP i izvještaji	Izrađen i usvojen Akcioni plan za 2018.godinu od strane Vlade CG.	Izrađen i usvojen AP za 2019. godinu o realizaciji aktivnosti po osnovu Strategije za cjeloživotno pred. učenje 2015-2019. godina	Usvojen AP za 2019. godinu o realizaciji aktivnosti po osnovu Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2015-2019. godine	Ministarstvo ekonomije/Nacionalno partnerstvo	I	I	Realizovana aktivnost		0	0		Usvajanje nove Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina sa Akcionim planom za 2020-2022. godinu

5.1 .2.	Snaženje uloge Nacionalnog partnerstva	broj održanih okruglih stolova u organizaciju Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje	Održane 2 radionice Nacionalnog partnerstva - izrada strateškog cilja 3.-Strategija za razvoj MMSP 2018-2022. godina.	Održana 1 radionica	Održana 1 radionica Nacionalnog partnerstva za preduzetničk o učenje na temu njegove institucionaliz acije i rješavanja formalno- pravnog statusa	Nacionalno partnerstvo	III	III	Realizo vana aktivno st		0	0		Nastavak aktivnosti na ponovnom uspostavljaju Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje kroz jačanje njegove uloge, identiteta i rješavanje formalno pravnog statusa, kako bi ovo tijelo odgovorno za promociju preduzetničkog učenja preraslo u Savjet za preduzetničko učenje.
------------	---	---	---	---------------------------	--	---------------------------	-----	-----	----------------------------------	--	---	---	--	--